

Åpent brev, 09.11.2017 Romsa

Divvun og Sámi Giellagáldu er svært bekymret for at normering og utvikling av de samiske språkene stopper opp etter at Interreg-prosjektet «Videreføring av Sámi Giellagáldu» slutter i mai 2018.

Divvun og Sámi Giellagáldu har vært samlet til et møte for å videreutvikle samarbeidet vårt om normering, terminologi og utvikling av språkteknologiske verktøy. Normering av språk er et grunnleggende arbeid for all språkutvikling. Hvis det ikke finnes ord og uttrykk så er det umulig å gjennomføre andre språkutviklingstiltak som for eksempel å produsere læremidler i og på samisk, utvikle korrektur- og andre språkutviklingsverktøy i og på de forskjellige samiske språkene.

Den manglende politiske viljen fra Finlands og Sveriges regjeringer til å gi fast finansiering til Sámi Giellagáldu utgjør en direkte trussel mot arbeidet for å utvikle de samiske språkene.

Samiske språk er urfolksspråk og minoritetsspråk. Samer er den eneste urbefolkningen i den Europeiske Unionen. I henhold til UNESCO er alle samiske språk truede/alvorlig truede språk. Derfor har samiske språk behov for permanente tiltak for å bevare og utvikle disse.

Det er kritisk for de samiske språkene om Giellagáldu ikke blir permanent. Det vil føre til:

- * ingen likebehandling av samisk i forhold til majoritetsspråk
- * at man undergraver det samiske språkfellesskapet og den samiske kulturarven i Norden

Divvun og Sámi Giellagáldu samarbeider på mange områder, som for eksempel utvikling av den digitale språkbanken www.satni.org hvor termer utviklet av Sámi Giellagáldu er lett tilgjengelige for språkbrukere. Divvun er helt avhengig av Sámi Giellagáldu i sitt arbeid – Divvun lager verktøy som er basert på Giellagáldus normeringsvedtak. Samarbeid er også viktig fordi nye termer og normeringer blir innarbeidet i språket via Divvuns språkverktøy, som stavekontrollen og grammatikkontroll. Dette bidrar til at det blir enklere å skrive samisk, og dermed øker også bruken av samiske språk. Uten Giellagáldu kan ikke Divvun lage de digitale språkutviklingsverktøyene som det samiske samfunnet trenger.

Offentlige organer, spesielt samiske forvaltningsområder i Finland, Sverige og Norge, har behov for termutvikling og normering innenfor spesifikke områder. Vi får stadig henvendelser om slike ønsker. Disse henvendelser vil vi ikke kunne ta imot uten et tilsvarende normeringsorgan (Giellagáldu) som jobber med utvikling av terminologi.

Språknormering foregår vanligvis på flere nivå: rettskriving, tegnsetting, setningsoppbygging (syntaks), og oppbygging av en internasjonal termdatabase.

Mens det finnes en basis av normert rettskrivning og termer for noen av de samiske språkene er det syntaktiske normeringsarbeidet ikke engang påbegynt og mange års normeringsarbeid gjenstår på dette området. For en del samiske språk vil både normering av rettskrivning og syntaks komme til å kreve store ressurser.

Divvun og Giellagáldu påminner også Finland og Sverige om at de er forpliktet til EUs charter om regionale eller minoritetsspråk i sin nasjonale lovgivning. Divvun og Giellagáldu påpeker at riktig etterlevelse av artikkel 14 er vanskelig for samiske språk uten konstant og systematisk språkarbeid/normeringsarbeid.

Det ser nå ut til at etter 31. mai 2018 har ikke de samiske språkbrukerne tilgang til samme type rådføringstjenester som brukere av landenes majoritetsspråk har. Fra denne datoen finnes ikke noe organ eller råd for de samiske språkene som tilsvarer et språkråd. Det finnes heller ikke noe organ som kan godkjenne nye termer, normere språk, drive med språkrøkt, eller gi råd angående språkspørsmål. Nye termer er en forutsetning for bruk av samiske språk i det daglige, i det skriftlige språket, i mediene, i de sosiale mediene, og på alle andre språkarenaer.

Vi ber om at regjeringene i Finland, Sverige og Norge sikrer en permanent finansiering av Sámi Giellagáldu og gjennom det gir de samiske språkene en tryggere framtid. Finland og Sverige må betale sin del av det samiske, nordiske språkfelleskapet.

Sámi Giellagáldu –joatkkaprošeavtta hoavda

Marko Marjomaa

+358 50 438 2484

marko.marjomaa@samediggi.fi

Divvun prošeaktajodiheadji

Sjur Nørstebø Moshagen

+358 505 634 319

sjur.n.moshagen@uit.no